

Z činnosti košickej pobočky Slovenskej geologickej spoločnosti v roku 2011

The activities of the Slovak Geological Society, branch Košice, in 2011

ZOLTÁN NÉMETH

Štátny geologický ústav Dionýza Štúra, regionálne centrum, Jesenského 8, 040 01 Košice

Abstract: Among the main scientific events, organized by the Košice's branch of the Slovak Geological Society, belonged the seminar "Actual results of geological and environmental projects solved by Košice's geologists"; held on 24. 5. 2011. In the autumn (12. 11. 2011), the field geological seminar "Relics of two ocean basins in the North-Gemeric zone" was accompanied with 14 km hiking tour along two geosutures – the Paleozoic Rakovec geosuture and Mesozoic Jaklovce geosuture. Further autumn activities were accompanied with the conference devoted to the 30th anniversary of ŠGÚDŠ, Regional Centre Košice, on 30. 11. 2011

Key words: geological seminars, hiking along geosutures, Slovak Geological Society

Hlavným vedeckým podujatím košickej pobočky SGS v prvom polroku 2011 bol seminár *Aktuálne výsledky geologických a environmentálnych projektov, riešených košickými geológmi*. Seminár, zorganizovaný v spolupráci so Slovenskou asociáciou ložiskových geológov (SAIG), sa uskutočnil 24. mája 2011 v prednáškovej sále na pracovisku ŠGÚDŠ v Košiciach.

V prvej časti seminára boli prezentované aktuálne výsledky environmentálneho výskumu severnej časti pohraničia Slovenska s Českou republikou, a to v dvoch prednáškach: **Distribúcia Cd, Hg, Pb, Zn a Cr vo vybraných zložkách životného prostredia v oblasti Kysuckých Beskýd a Jablunkovskej brázdy** (M. Abraham, P. Bačo, M. Repčiak, M. Žáček, Z. Bačová a B. Veleba) a **Stopové prvky v rastlinnej hmote z oblasti Kysuckých Beskýd a Jablunkovskej brázdy** (Z. Bačová, M. Abraham, P. Bačo, M. Repčiak a B. Veleba).

Ďalšia prednáška **Priestorové aspekty zeolitizácie hrabovských ryodacitových tufov** (P. Bačo a Z. Bačová) bola venovaná problematike ložiskovej geológie a hodnotila v súčasnosti komplexne študovanú environmentálnu surovinu – zeolit z oblasti Veľkého Hrabovca na východnom Slovensku.

Po prestávke a diskusii k odprednášaným témam boli v ďalšej časti seminára prezentované najnovšie výsledky výskumu košického pracoviska ŠGÚDŠ o možnosti znižovania environmentálnych dôsledkov emisií CO₂ využitím iných, často environmentálne tiež veľmi škodlivých odpadových materiálov: **Možnosti likvidácie CO₂ použitím popolčeka, trosky a eternitovej krytiny** (L. Tuček, M. Radvanec, J. Derco, K. Čechovská, Z. Németh, P. Šťastný a L. Hraško). Výsledkom zreagovania CO₂ s uvádzanými odpadovými materiálmi bol vznik stabilných a environmentálne neškodných karbonátov, čím metodika prispieva popri likvidácii reagujúceho CO₂ aj k znižovaniu ďalšieho škodlivého odpadu. Výskum potvrdil aplikovateľnosť metodiky, optimalizoval teplotno-tlakové parametre reakcie a minimalizoval dĺžku jej trvania v snahe o dosiahnutie maximálnej efektívnosti procesu.

Početné nové geologické poznatky získané počas výskumu regiónu Nízke Beskydy-západ sú priebežne prednášané predovšetkým na platforme Slovenskej geologickej spoločnosti. Prednáška počas tohto seminára bola zameraná na geologickú a tektonickú stavbu a sedimentologické charakteristiky ďalšieho zo súvrství flyša vonkajších Západných Karpát: **Malcovské súvrstvie račianskej jedomky v západnej časti Nízkych Beskýd** (M. Kováčik, J. Bóna, J. Kobulský, L. Gazdačko, K. Žecová, A. Zlinská, J. Derco, Z. Siráňová a S. Buček).

Vrcholom seminára bola geologicko-popularizačná prednáška L. Kuchariča zo ŠGÚDŠ v Bratislave **Medzi Gondwanou a Tethis alebo Okolo masívu Annapurny** (8 092 m n. m.), **Nepál**, ktorá účastníkov seminára zaujala vynikajúcou fotodokumentáciou geologických fenoménov a prírodných krás centrálnej časti Himalájí, ktoré sú ešte stále pre bežného geológa, či cestovateľa, značne exotické.

Za krásneho jesenného počasia sa dňa 12. 11. 2011 uskutočnil terénny seminár **Relikty dvoch oceánov na severe Spišsko-**

-gemerského rudohoria. Tento terénny seminár, či pre dĺžku trasy (14 km) a veľké prevýšenie (600 m) skôr geologická túra, mal za cieľ oboznámiť účastníkov s paralelným vystupovaním reliktov dvoch pretiahnutých oceánskych bazénov (geosutur) v severovýchodnej časti Spišsko-gemerského rudohoria: paleozoickej *rakoveckej geosutury* a mezozoickej *jaklovskej geosutury*, označovanej aj ako *jaklovské meliatikum*. Obidve zóny sú reprezentované vulkanickými a sedimentárnymi horninami oceánskeho dna – paleozoického a mezozoického, a tiež vyexhumovanými segmentmi z plášťa. Horniny v týchto suturách sú zásluhou intenzívnych deformačno-rekryštalizačných procesov pri subdukcii a exhumácii silne deštruované. Geologickou zaujímavosťou je aj to, že po uzavretí paleozoického (prvohorného) oceánskeho priestoru boli vyexhumované horniny oceánskeho dna čiastočne prekryté *kontinentálnymi sedimentmi* a *vulkanitmi permu*, takže sú v ich podloží, ale – naopak – horniny mladšej *mezozoickej jaklovskej sutury* vystupujú v tektonickom nadloží permských sekvencií.

Geologickej túry sa zúčastnilo 17 účastníkov. Trasa viedla po červenej turistickej značke z Jakloviec na horný koniec zjazdovky v lyžiarskom stredisku Plejsy a odtiaľ po občerštení po modrej značke do Krompách.

Jesenný seminár košickej pobočky Slovenskej geologickej spoločnosti sa uskutočnil v rámci osláv 30. výročia regionálneho centra ŠGÚDŠ Košice a je charakterizovaný v predchádzajúcom príspevku.

Obr. 1. Vysvetľovanie princípov platňovej tektoniky sa stretlo u turistickej verejnosti s veľkým záujmom. V pozadí je Kurtova skala budovaná meliatikom jaklovskej geosutury. Foto I. Hadbavniková.

Fig. 1. Explanation of the plate tectonics was accompanied with increased interest of the tourists. In the back: Kurtova skala hill built by Meliatikum of Jaklovce geosuture. Photo I. Hadbavniková.